

Sygn. akt VI Gz 99/16

POSTANOWIENIE

Dnia 24 maja 2016 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Barbara Frankowska

Sędziowie : SO Beata Hass-Kloc (spr)

SO Anna Walus-Rzasa

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Joanna Kościak

po rozpoznaniu w dniu 24 maja 2016 r. w Rzeszowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku wierzyciela: R. B.

przeciwko: dłużnikowi Przedsiębiorstwo (...) S.A. w L.

o zasądzenie kosztów postępowania zabezpieczającego

w przedmiocie zażalenia dłużnika na Postanowienie Sądu Rejonowego w Przemyślu V Wydziału Gospodarczego z dnia 11 lutego 2016r, sygn. akt V GCo 160/15

postanawia:

I. oddalić zażalenie

II. zasądzić od dłużnika Przedsiębiorstwa (...) S.A.

w L. na rzecz wierzyciela R. B. kwotę 300

(słownie: trzysta złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy w Przemyślu, V Wydział Gospodarczy z dnia 11 lutego 2016r, sygn.. akt V GCo 160/15 zasądził od dłużnika Przedsiębiorstwa (...) S.A. w L. na rzecz wierzyciela R. B. kwotę 2.339,94 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania zabezpieczającego.

W pisemnych motywach ustalił, że wierzyciel prowadził postępowanie zabezpieczające na podstawie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym wydanym przez w/w Sąd.

Następnie wskazał, że prawomocnym postanowieniem z dnia 07.08.2015r. sygn. (...)Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym Lublin- Zachód w Lublinie ustalił koszty postępowania zabezpieczającego łącznie na kwotę 2.339,94 zł, w tym wynagrodzenie pełnomocnika na kwotę 900,00 zł.

W związku z tym Sąd Rejonowy uznał, że wniosek wierzyciela należało uwzględnić i w oparciu o art. 745 par. 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

Powyższe orzeczenie zaskarżył dłużnik w całości. Zarzucił mu naruszenie art. 98 kpc w zw. z art. 13 par 2 kpc i art. 745 kpc poprzez zasądzenie na rzecz powoda kosztów postępowania zabezpieczającego pomimo nie celowości poniesienia i niecelowości wszczęcia postępowania zabezpieczającego;

art. 102 kpc w zw. z art. 13 par 2 kpc proces jego niezastosowanie w sytuacji gdy pozwany nie dał powodów do wszczęcia postępowania zabezpieczającego dokonując dobrowolnych wpłat zabezpieczonych kwot, a tym samym wszczęcie i prowadzenie tego postępowania oraz ponoszenia związanych z tym kosztów nie było uzasadnione a tym samym zachodzi uzasadniony przypadek pozwalający na odstąpienie od obciążenia pozwanego kosztami pomimo uwzględnienia powództwa.

W uzasadnieniu powyższego podał, że Sąd Rejonowy w Przemyślu nie miał podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym. Następnie naprowadził, że należności z faktur, objęte żądaniem pozwu w sprawie o sygn. akt V GC 530/15 uregulował, a poza te strony współpracowały przez wiele lat i powód miał wiedzę, że pozwany jest podmiotem wyłaczalnym, posiadającym znaczny majątek oraz realizujący kontrakty drogowe.

Stwierdził, iż w niniejszej sprawie istotne jest to, że pozwany chwili otrzymania nakazu zapłaty, a przed otrzymaniem jakiegokolwiek informacji od komornika o wszczęciu postępowania zabezpieczającego czy też wiedzy o tym postępowaniu dobrowolnie dokonał zapłaty całej kwoty orzeczonej przedmiotowym nakazem zapłaty. Zaznaczył, iż powód doskonale wiedział, że pozwany dysponuje środkami finansowymi i nie ma żadnego zagrożenia braku zapłaty należności w sytuacji rozstrzygnięcia sporu na korzyść powoda.

Do zażalenia dołączył dowody w postaci dokumentów przelewów oraz zawnioskował dowody z dokumentów z akt sprawy o sygn. akt V GNc 530/15.

Wierzyciel w odpowiedzi na zażalenie wniósł o jego oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego. Podniósł, iż powództwo wniesione w sprawie toczącej się przed Sądem Rejonowym w Przemyślu o sygnaturze akt V GC 530/15 było jak najbardziej zasadne, zaś pozwany pomimo ciążącego na nim obowiązku prawnego wynikającego z zawartej umowy nie realizował ciążącego na nim zobowiązania. Stwierdził, że zapłata należności z przedłożonych faktur nastąpiła po złożeniu wniosku o zabezpieczenia roszczenia. Następnie przywołał orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 20.08.1970r zgodnie z którym, jeżeli pozwany płaci dochodzoną należność po wniesieniu pozwu, chociaż przed otrzymaniem jego odpisu, z punktu widzenia przepisów k.p.c. o kosztach procesu uważany jest za przegrywającego sprawę i w konsekwencji zobowiązany jest zwrócić powodowi poniesione koszty na podstawie art. 98 kpc.

Sąd Okręgowy mając na uwadze powyższe zważył co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Wysokość kosztów związanych z wykonaniem zabezpieczenia ustala komornik sądowy postanowieniem (art. 770 k.p.c.), na które przysługuje skarga w trybie art. 767 k.p.c. Prawomocne postanowienie komornika o ustaleniu kosztów postępowania zabezpieczającego nie upoważnia jednak komornika do obciążenia nimi obowiązanego i ich egzekwowania, o zasadzie ich ponoszenia orzeka bowiem sąd (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2001 r., II CKN 366/00, Pr. Bankowe 2001/4/20, LEX nr 47609; Komentarz do art. 745 k.p.c. [w:] Zawistowski Dariusz. Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie zabezpieczające. Komentarz. LEX, 2013).

Art. 745 k.p.c. dotyczy wszystkich kosztów, które mogą powstać w postępowaniu zabezpieczającym, a zatem kosztów sądowych, kosztów wykonania zabezpieczenia, kosztów związanych z działaniem pełnomocnika i kosztów związanych z działaniem strony. Nie budzi również wątpliwości, że komornik w sposób wiążący ustala koszty wykonania zabezpieczenia, natomiast wysokość pozostałych kosztów ustala sąd i rozstrzyga o nich w postanowieniu zgodnie z zasadami odpowiedzialności za wynik postępowania określonymi w art. 98 i n. k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. (uchwały Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 2005 r., III CZP 22/05, OSNIC 2006/3/47, z dnia 22 września 1995 r., III CZP 17/95, OSNC 1995 nr 12 poz. 179, z dnia 14 listopada 2012 r.,

III CZP 70/12, Biul. SN 2012/11, wyroki z dnia 26 stycznia 2001 r., II CKN 366/2000 Prawo Bankowe 2001/4, z dnia 9 maja 2002 r., II CKN 639/00 niepubl., postanowienia z dnia 8 listopada 2006 r., III CZP 69/00 Biul. SN 2006/11, z dnia 15 kwietnia 2011 r., III CZP 13/11 Biul. SN 2011/5).

Ponadto należy zauważyć, że w postępowaniu zabezpieczającym powód jest zobowiązany do tymczasowego poniesienia kosztów, a po zakończeniu postępowania może żądać zwrotu całości tych kosztów. Uprawnienie to przyznaje powodowi art. 745 § 1 k. p. c. w zw. z art. 770 k.p.c.

Nie zasługuje na uwzględnienie także zarzut, iż pozwany nie dał podstaw do tego, aby żądać od niego zwrotu kosztów postępowania zabezpieczającego i kosztów zastępstwa w postępowaniu zabezpieczającym, z powołaniem na okoliczność, iż zapłacił należność niezwłocznie w dniu otrzymania w/w nakazu zapłaty. W ocenie Sądu Okręgowego w przedmiotowej sprawie w chwili wszczęcia postępowania w celu wykonania postanowienia o zabezpieczeniu na podstawie tytułu wykonawczego wierzyciel legitymował się prawidłowym tytułem wykonawczym, a pozwany do tego momentu dobrowolnie nie wykonał ciążącego na nim obowiązku, a zatem złożenie wniosku i wszczęcie ww. postępowania było celowe i mieściło się w granicach prawa. Wpłata dokonana przez pozwanego pozostaje bez wpływu na rozliczenia pomiędzy stronami w zakresie dotyczącym wysokości kosztów niniejszego postępowania.

Podkreślenia wymaga, że pozwany mimo wskazywania w zażaleniu okoliczności świadczących o jego bardzo dobrej kondycji finansowej nie wyjaśnił dlaczego nie zapłacił powodowi należności w kwocie 20.524,89 zł z faktury nr (...) z dnia 31 sierpnia 2014r do dnia wniesienia pozwu tj. 15 lipca 2015r, pomimo dwóch wezwań do zapłaty wystosowanych w dniach : 05.03.2015r oraz 18.03.2015r (akta Sądu Rejonowego w Przemyślu , sygn. akt V GC 530/15 , k- 13,18,20). Jak wynika to dołączonych do zażalenia dowodów uczynił to dopiero w dniu 03.08.2015r , a więc w dniu otrzymania w/w nakazu zapłaty ,

z zastrzeżeniem jej zwrotu (k- 21).

Mając na uwadze powyższe i zarzut podniesiony w zażaleniu dotyczący niezastosowania art. 102 kpc należy na wstępie podnieść, że obciążenie strony, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, całością lub nawet tylko częścią kosztów procesu może w okolicznościach konkretnej sprawy pozostawać trudne do pogodzenia z poczuciem sprawiedliwości oraz zasadami współżycia społecznego. Z tego względu ustawodawca przewidział specjalne unormowanie pozwalające nie obciążać strony przegrywającej (powoda, pozwanego) obowiązkiem zwrócenia przeciwnikowi całości lub części kosztów. Ideę tę urzeczywistnia wyrażona w komentowanym przepisie zasada słuszności.

Przepis art. 102 k.p.c. nie konkretyzuje w żaden sposób pojęcia wypadków szczególnie uzasadnionych. Wskazanie w tym przepisie na dopuszczalność odstąpienia od zasady odpowiedzialności za wynik procesu jedynie w wypadkach wyjątkowych („szczególnie uzasadnionych”) wyłącza możliwość stosowania wykładni rozszerzającej. Ocena, czy taki wypadek rzeczywiście zachodzi, pozostawiona została uznaniu sądu. Musi ona mieć na względzie całokształt okoliczności sprawy. Chodzi tu nie tylko o okoliczności związane z przebiegiem procesu, ale również pozostające poza jego obszarem (np. stan majątkowy stron, ich sytuacja życiowa). Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z punktu widzenia zasad współżycia społecznego. Kryteria pomocne przy rozstrzygnięciu o istnieniu czy też nieistnieniu przesłanek zastosowania zasady słuszności wskazane zostały w licznych orzeczeniach Sądu Najwyższego.

Należy podkreślić, że sposób skorzystania z art. 102 k.p.c. jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym sądu i do jego oceny należy przesądzenie, czy wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek, który przemawia za odstąpieniem,

a jeśli tak, to w jakim zakresie, od generalnej zasady obciążania kosztami procesu strony przegrywającej spór. Przyznanie przez ustawodawcę sądowi takiego uprawnienia nakłada obowiązek starannego i wyczerpującego omówienia w uzasadnieniu orzeczenia przesłanek, na podstawie których uznano, że w sprawie zachodzi „szczególnie uzasadniony wypadek”. Wskazanie argumentów uzasadniających taką ocenę stanowi niezbędny warunek przeprowadzenia kontroli instancyjnej podjętego w tym zakresie rozstrzygnięcia (por. kom. do art. 102 k.p.c. [w:] Dolecki Henryk (red.), Wiśniewski Tadeusz (red.), Gromska-Szuster Irena, Jakubecki Andrzej, Klimkowicz

Jan, Knoppek Krzysztof, Misiurek Grzegorz, Pogonowski Piotr, Zembrzuski Tadeusz, Żywnowski Tadeusz. Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I. Artykuły 1-366. LEX, 2013).

Należy również podkreślić, że przepis art. 102 k.p.c. ma charakter dyskrecyjony. Wprawdzie kwestia trafności jego zastosowania co do zasady może być objęta kontrolą sądu wyższego rzędu, niemniej jednak ewentualna zmiana zaskarżonego orzeczenia o kosztach powinna następować wyjątkowo w razie stwierdzenia, że dokonana ocena jest dowolna, oczywiście pozbawiona uzasadnionych podstaw (por. postanowienia SN: z dnia 25 marca 2011 r., IV CZ 136/10, Lex nr 785545; z dnia 15 czerwca 2011 r., V CZ 23/11, Lex nr 864028; z dnia 19 stycznia 2012 r., IV CZ 118/11, Lex nr 1169157; z dnia 26 stycznia 2012 r., III CZ 10/12, OSNC 2012, nr 7-8, poz. 98; z dnia 9 lutego 2012 r., III CZ 2/12, Lex nr 1162689 oraz z dnia 15 lutego 2012 r., I CZ 165/11, Lex nr 1170214).

Sąd Okręgowy rozpoznając zażalenie dłużnika, w świetle powyższych rozważań oraz okoliczności sprawy, nie podzielił argumentów przedstawionych w przedmiotowym zażaleniu.

Jak już wyżej podniesiono konkretne okoliczności tej sprawy wskazują, że powód miał prawo wystąpić do Sądu z przedmiotowym pozwem, a następnie wnieść o zabezpieczenie powództwa skoro nie otrzymał m.in. zapłaty za należności, której wymagalność rozpoczynała się w dniu 1.10.2014r. co powoduje, że pozwanego należało uznać za stronę przegrywającą proces (por. orz. SN z dnia 22.04.1959r, IV CZ 37/59, post. SN z dnia 20.08.1979r, I CZ 92/79, niepubl.).

Z uwagi na powyższe, zdaniem Sądu Okręgowego należy stwierdzić, że w tej konkretnej sprawie brak jest podstaw do zastosowania art. 102 kpc.

Z tych też względów na mocy art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. należało orzec jak w punkcie I sentencji.

W przedmiocie kosztów w postępowaniu zażaleniowym Sąd orzekł jak w pkt II postanowienia - na podstawie art. 108 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz § 10 ust. 2 pkt. 1 w zw. z § 6 pkt 3 w zw. z art. 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz.U.2015.1804).